

הלכות הקיץ II ודין קרוב לפסיק רישא - שיעור 157

I. אכילה על גבי עשבים בשבת ואם קרוב לפסיק רישא אסור

(א) **עיין ברמ"א** (של"ז - ג) שטוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם מים דבקושי יש ליזהר שלא יפלו שם מים ועיין בב"י שהובא דין זה בשם ספר התרומה וכתב עוד בשם הסמ"ג דבגינת חבירו שאינו נהנה בגידול העשבים תלוי במחלוקת הערוך ותוספות ואנו מחמירים כשיטת התוספות

(ב) **עיין בשו"ת יביע אומר** (ד - ל"ז אות ג) שהביא דעת התוספות (פסחים ק"ח: ד"ה "הלכה כר"ש בגרייה") שיש מחלוקת בין רבי יוחנן ושמאל דאם בפסיק רישא שהוא רק על פי רוב ולא ודאי אם חשיב פסיק רישא או אינו מתכוין דלרבי יוחנן אם קרוב לעשות חריץ בגרייה חשיב פסיק רישא אבל לשמאל אינו חשיב פסיק רישא וכן מבואר בחידושי הריטב"א (כתובות ה: ד"ה "הלכה כר"י") שכל שאפשר שלא יעשה איסור אפילו בצד רחוק לא חשיב פסיק רישא

(ג) **ועיין עוד בבה"ל** (רע"ז - ח ד"ה "שמא יכנוני") שהביא דעת המהרש"א דקרוב לפסיק רישא חשיב פסיק רישא ולכן אסור לפתוח הדלת שמא יכנונו הרוח אבל עיין בשער הציון (ש"כ - סקמ"ט) שהביא הגמרא (שבת קמ"ח:) דאסור להדק מוכין בפי הפך דדילמא אתי לידי סחיטה ובפירוש הראשון כתב דהוא קרוב לפסיק רישא אבל בפירוש השני כתב משום גזירה וכ"כ התוספות שבת משום גזירה ולא משום דקרוב לפסיק רישא

(ד) **עיין בשביתת השבת** (כללי דשא"מ ופ"ר סוף סק"ג) שהביא השו"ע הרב (רע"ז) דהטעם דאסור לפתוח הדלת נגד הנר משום שתלוי בהכחנה דקה אם הרוח גדול או קטן וכ"א יורה היתר לעצמו ע"כ לייט עלה רב שלא יפרצו גדר אבל אחרים פירשו דהאיסור הוא משום שהוא קרוב לפ"ר

(ה) **עיין באגלי טל** (מלכת חורש כ - י"ג) דלשיטת היראים דקרוב לפסיק רישא אסור פליגי בה רבי ירמיה רבה ועולא בענין גרירת מטה וספסל (שבת כ"ט:) וגם יש לומר דרבי אליעזר ורבנן נמי פליגי דהא המכבד והמרבץ קרוב לודאי שישוה גומות וע"כ למה דאנו פסקינן כחכמים דאינו אלא שבות לא חשיב פסיק רישא וע"כ למה דקיימא לן כרבי שמעון מותר לכתחלה

(ו) **יש עוד צד התיר** בנידן דידן שהמשקה אין נשפך על העשבים להדיא רק על השלחן ומשם נופל על העשבים וזה חשיב רק גרם פסיק רישא ועיין בשיעור 138 דבגרם פסיק רישא רובו המתירים ויש מתירים אפילו אם מתכוין להגרמא (של"ד - כ"ז ותקי"ד - סקל"ח שער הדין) אבל אנו פסקינן כשיטת הרמ"א (ש)

(ז) **ועוד בבאנגאלאו** אפשר חשיב ארעא דחבריה והוא פסיק רישא דלא ניחא ליה דרך גרמא ורק קרוב לפסיק רישא ועוד אפשר בשאר משקים שאינם מצמיחים אין הרמ"א נוהג איסור ורק במים כתב שטוב להחמיר ועיין עוד במ"ב (סקמ"ט) שכתב דלכתחלה ראוי ליזהר בשאר משקים וזה לענין ליטול ידים על העשבים ולא באכילה בגנות שהוא רק בגדר טוב להחמיר

ח) למעשה לכן כתב הרמ"א בלשון טוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים כי מעיקר הדין נראה דמותר אבל אנו צריכים לנהוג כחומרת הרמ"א ואם רוצה לאכול דוקא על גבי העשבים יכול להניח מפה (plastic) תחת השלחן והמים אין נופל על העשבים ורק על המפה

II. לצאת במעיל על כתפיו בשבת שאינו תוחב ידיו בבתי זרועות

א) עיין בשו"ת רבבות אפרים (ח - רכ"ג - י"ד) שהביא מהשש"כ (י"ק - הערה כ"ד) דמותר וראיתו מסימן (ע"ה - ל"ד) ובמ"ב (סקק"ז) דיוצא אדם בסודר המקופל על כתפיו שדרך איזה אנשים לילך כן לפעמים וכתב עוד דמ"מ ברשות הרבים גמורה נכון להחמיר דאולי יש לחשוש שמא יפול ויבוא לישא ד"א בר"ה

ב) עיין בקצות השלחן (קט"ו - סק"ג) שכתב דמשמע מהפמ"ג (ח"א סקמ"ז) דבמקום שאין מקפידין שלא לילך בלא מנטיל ברה"ר יש לחוש דלמא נפיל ואתי לאתויי וכ"כ הגר"א חיון שיש לאסור שמא יפול המעיל

ג) ועוד כתב הרבבות אפרים שהגר"ח קניבסקי כתב בזה דהחזו"א התיר וכ"כ האמרי יושר (צסופו) בהנהגות החזון איש (אות ג)

ד) בשו"ת אז נדברו (י"ד - י"ד) כתב דהיתר ברור דכל דבר דהוי דרך לבישה דהיינו שמתעטף בו גופו אף שאינו רגיל בזה להתעטף לשם מלבוש מותר לצאת בו ומה"ט מותר להוציא חלוק על גבי חלוק לצורך חבירו אף שאין דרך ללבוש ב' חלוקים

למעשה - ידוע שדעת רב משה פיינשטיין לאסור לבישה זו בשבת ולכן צריך למכריע כדעת האוסרים

III. אם מותר לפתוח השירים (umbrella) המאהיל על השלחן שתקוע בארץ

א) עיין בחזו"א (נ"ז - סק"ו ד"ה "דצני הנו"צ") דיש להתיר דזה ממש דין כסא טרסקל (שט"ו - ה) ואין מקום לחלק כאן בין נעשה לאהל ללא נעשה לאהל

ב) עיין עוד בשו"ת נודע ביהודה (תניח ל) דאין דומה לכסא של פרקים (שט"ו - ה) ששם אינו מתכוין לאהל ולא דמי לציריים בגג הסוכה (תרכ"ו - ג זרמ"ח) ששם הגג מחובר להבית והגג כמו דלת וכטל לבית אבל מטריה (umbrella) עושה כולה ועיין בכלכלת שבת דגג סוכה כבר עשוי אבל מטריה שדוחק מלמטה עושה אהל חדש

ג) עיין בשו"ת אג"מ (ד - ק"ה - ג) שכתב דכדבר למתוח האהל הקבוע בעגלות תינוקות שהחזו"א התיר יש להחמיר בלא פריסת טפח מערב שבת

ד) עיין בשש"כ (כ"ד - הערה ג"ה) שהביא דעת הגרש"ז אויערבך לאיסור דדומה לבית המקפל בציריים שודאי אסור להקים

נצפס לטלוני נשאות אלה אורי ר' אלעזר ליפא ב"ר יעקב ארזבי ע"ה אורי אורי האשה רחל ב"ר גרשון חנוך העניך הכהן ע"ה